

Ese de dóue ori in septemana:

Joi-a si Duminec'a.

Pretiu de prenumeratiune:

pre anu intregu . . . 6 fl. v. a.
 „ diumetate de anu . . . 3 fl. v. a.
 „ patrariu de anu . . . 1 fl. 50 cr.

Pentru Romani'a si strainetate:

pre anu intregu . . . 9 fl. v. a.
 „ diumetate de anu . . . 4 fl. 50 cr.

LUMINA.

Fóia bisericesca, scolastica, literaria si economica.

Corespondintiele si banii de prenumeratiune se se adreseze de a dreptulu: Redactiunei „Lumina“ in Aradu, cancelari'a episcopésca.

Pentru publicatiunile de trei ori, ce contienu cam 150 de cuvinte (spatiu de 20 sire garmond stacs'a e 3 fl.; pana la 220 de cuvinte 4 fl. éra mai sus 5 fl., intielegendu-se intr' aceste sume si timbrulu'. — Pretiu publicatiuniloru se se anticipe.

Organu oficiale alu eparchiei romane gr. or. aradane.

Domnii abonati, cari nu si-au achitatu inca abonamentulu pe anulu acest'a sunt rogati a si-lu achita fora amenare, càci spesele administratiunei sunt enorme, si reclama imperiosu isucursulu banalu alu publiculu nostru.

In specialu rugamu pre dd. protopresbiteri se binevoiesca a incassá prenumeratiunile restante dela comunele din tracturile submanuate si ale administrá redactiunei càtu de ingraba.

REDACTIUNEA.

Alegerea protopresbiteriloru.

In statutulu organicu alu bisericee nóstre nici o dispuzetiune nu este asia de incurcata si supusa, la susceptibilitati, ca dispuzetiunea pentru alegerea de protopresbiteri!

Partile constitutive ale eparchiei sunt: parochiele, protopresbiteratele si monastirile, deca sunt; aceste parti constitutive din eparchia si-reguleza si deplinesce actiunile loru prin sínódele parochiali, protopresbiterali si monastiresci dupa sufragiulu universale, incependu dela constituirea cantoriloru si a clopotariloru, prin comitetele parochiali, pana la alegerea capelaniloru si a parochiloru prin sínódele parochiali.

Numai sínódele protopresbiterali nu potu liberu si independentu alege pre protopresbiterii tractuali; dreptulu loru de alegere este redusu la o simpla candidare; cu alte cuvinte: la alegerea de protopresbiteru sinodulu nu figureza ca atare, ci numai ca comitetu protopresbiteralu, pentrucà actulu alegerei se naintéza la consistoriu, si acést'a face alegerea ori denumirea, si de multe ori contra votulu maioritatii sinodale.

Acésta impregiurare póte se aduca cu vreme mari si multe daune in biserica nóstre constitutionala, ce se póte deduce, si din resensulu, ce alegerile de pana aci a facutu in poporulu credintiosu. Dupa stat. org. de agendele sinodulu protobresbiteralu se tiene si „alegerea protopresbiterulu“ (Stat. org. §. 50); dar acestu dreptu alu sinodulu se prescurtéza prin §. 53, din acelasi statutu, unde se dice: „acei trei individi, cari au intrunitu cele mai multe voturi, se presinta consistoriulu eparchialu, spre a denumi pre unulu dintre ei.“ Éta dar cà sinodulu protopresbiteralu e scurtatu in dreptulu seu! Dar si complicatu este §-lu acest'a. Deunde se presinta sinodulu trei individi pentru a denumi consistoriulu pre unulu, atunci candu pentru postulu de protopresbiteru n'ar fi mai multu de unulu séu doi competenti cu cualificatiune? si deca chiar ar fi trei competenti cu cualificatiune, este óre consultu si pe cale constitutionala, ca consistoriulu desconsiderandu votulu maioritatii sinodulu, se denumésca protopresbiteru, pre cel'a cu voturi mai pucine? Nu! Votulu universale numai trebuie se decida; remana consistoriulu dreptulu de a aprobá ori desaprobá alegerea seversita

de maioritatea sinodulu, si in casulu din urma a ordoná noua alegere. Vointi'a libera a poporulu este restrinsa de locu ce sinodulu trebuie se voteze pre trei individi, candu póte dorinti'a tuturor'a ar fi concentrata in o singura persóna.

Se tiene eschisivu de competinti'a congresulu nationalu bisericescu a comentá legea statutulu, ér noi n'avemu decátu a ne supune legeri. Credu in sa cà nici legea nici competinti'a congresulu nu le voiu vatemá, deca sustienu cà: alegerea de protopresbiteri, dupa liter'a statutulu nostru organicu ne duce in complicatiuni grozave, si éra si mi-se pare la locu afirmatiunea cà: din aceste complicatiuni ne scóte cu deseversire si ne lumineza spiritulu statutulu.

Candu odata legea spune a priori cà, sinodulu protopresbiteralu alege pre protopopulu din tractu, se nu fortiamu cursulu naturalu alu lucrulu si se pretindemu ca sinodulu se presinte trei individi la consistoriu si deca nu sunt; presinte pre cei trei individi, candu acesti'a au competitu la postulu protopresbiteralu in vacantia, in sa tiena-se si atunci contu de votulu maioritatii sinodale. In modulu acest'a respectanduse votulu sinodulu se va respectá si legea statutulu precum si dreptulu consistoriulu!

Demetriu Pop'a.

parochu si ases. copisis.

Din Scrierile santulu Ioanu Gura de auru.

Nóa omilii despre pocaintia.

Omili'a VII.

Despre pocaintia; Ddieu grabesce cu promovarea mantuirei nóstre si intardiá a ne pedepsi. O istoria acomodata despre Rahabu.

Cuprinsu. Lauda asupra lui Paulu, care ca unu nuntiu alu Domnulu, vestesce penitentiloru darulu. Calea spre pocaintia sta tuturoru deschisa. Indelunga rabdarea lui Ddieu voiesce a indreptá pre cei pecatosi, esemple: Pavelu vamesiulu si noi. — Cei doi datorasi la Math. 18. 26. si Luca 19. 23. Celu virtuosu e avutu inaintea lui Ddieu, pecatosulu e cersitoriu. Ddieu este „tatalu orfaniloru si judecatoriu veduveloru.“ — Dojane spre pocaintia. — Aducerea aminte de peccatele comise. — Peccatele sunt caus'a tuturoru reiloru. — „Pocainti'a fora milostenia este mórtá.“ — Capitanulu Corneliu. Celu ce se indura de seracu, dà lui Ddieu imprumutu pre interese — (Pilde 19. 17.) —

1. Santulu apost. Paulu se folosese totudeuna de o limba Ddieesca si cerésca, si ordinéza cu o adenca intielegere cuventulu lui Ddieu; elu nu vorbesce simplu dupa cunoscenti'a propria, ci predica invetiatur'a sa, ca plenipotentiatulu Domnulu. De acésta scientia se folosese atunci candu si-indrepta cuventulu catra pecatosi, spre a le predicá penitentia. Acestu obiectu, vreu se vi-lu aducu aminte inainte de tóte. Voi ati auditu — spre a atinge singuratecele cari deja s'au disu — cum vorbesce acelu barbatu harnicu si demnu de miratu catra Corinteni: Ca nu cumva candu voiu veni, se-mi caute a me intristá preste multi, cari au peccatutu si nu au facutu pe-

caintia.¹⁾ Acestu, barbatu dela natura a fostu unu invetiatoriu po-
tinte, dara dela Ddieu alesu de servulu seu; pentru aceea se si fo-
losesce de o limba cerésca si vorbesce ca din ceriu: amenintia pre
pecatosi, asia anuncia penitentiloru iertarea. Candu dicu inse acést'a,
nu ascriu acésta putere limbagiului lui Paulu, ci tóte le reducu la
darulu lui Ddieu, despre care singuru vorbesce: „Séu cereti argu-
mentu despre Cristosu celu ce vorbesce in mine?“²⁾ Pecatosi-
loru le ofera unu midlocu binefacatoriu, eficace, si pocaintia spre
mantiure. Astadi inse convine cu invetiatur'a apostolica si respectulu
evangelicu alu rescumperatoriului, care prestéza o condonare bogata
de tóte peccatele. — Cáci candu mantuitoriulu a vindecatu pe celu
slabanogu, dise, dupa cum togrmai a auditu: Fiule! iertati-se mul-
tele tale peccate³⁾ Iertarea peccatoru inse este isvorulu mantuirei,
si respata pentru penitentia, fiindcă pocaintia este unu midlocu care
sterge peccatele, ea este unu daru alu ceriului, o putere démna de
admiratu, si intrece cu gratia ascultarea porunciloru. Pentru aceea
nu despretiuesce nici pre adulteri nici pre beutori, nu isgonesce pre
idololatrii, nu departa pre celu injuratoriulu, nu persecuta nici pre unu
foradelege, nici pre celu arogantu, ci tóte le schimba fiindcă, ca
pocaintia este tigi'a de topitu a peccatului. Inse inainte de tóte trebie
se invetiamu a cunoásce intentiunea lui Ddieu, dara nu asia, ca ad-
se *incepemu acésta cercetare prin cugetarea nostra propria*, adeverulu
se-lu fragemu insusi din adeveririle st. scripturi: Candu Ddieu este
facia cu peccatosulu indelungu rabdatoriulu, are ca unu mantuitoriulu plinu
de gratia unu scopu duplu. Elu dá penitentulu mantuirea eterna, si pas-
tréza aceeași binefacere si pentru urmasii cari voiescu a amblá pre calea
virtutei. Ca se mai repetamu odata: Ddieu este indelungu rabdatoriulu,
ca atátu peccatosulu se se indrepte, câtu si ca se nu inchida pentru urmasi
calea mantuirei. Pentru că desi traiesce celu peccatosu ne gat'a spre
pocaintia — *nu arare ori crutia Ddieu radacin'a spre a scuti fruc-
tele*; adese ori inse chiar si radacin'a o schimba dupa cum am disu
mai susu. Déca inse acést'a, totale s'a inclinatú spre peritiune, Ddieu
aplica pedeps'a intru unu modu salutaru, ca densulu, penitentulu
se fia fericitu. Ascuta, cum se intempla acést'a. Tharra, tatalu lui
Avraamu, a fostu inchinatoriu de idoli. Ci nu acést'a a suferitu
pedeps'a peccatului, si pre dreptu, cáci déca Ddieu ar fi nimicitu ra-
dacina de unde ar fi potutu odrasli unu atare fructu alu credintiei?
Cine a fostu mai reu ca Esau? Vedi aci unu documentu de o alta
afabilitate. Aude-se o reutate mai nerusinata? Au nu a fostu elu
unu curvariulu si despretiutoriu de santi dupa cum dice Apostolulu⁴⁾.
Nu a fostu uciatoriulu de mama si tata? Nu a fostu uciatoriulu de
frate, celu pucinu dupa sentimentu? Au nu a fostu uritu de Ddieu
dupa cum marturisesce scriptur'a, candu dice: „Pre Jacobu am iu-
bitu, pre Esau am uritu“⁵⁾. Asiadara déca cineva e unu curvariulu,
uciatoriulu de frati, despretiutoriu de santi, obiectu alu urei, pentru
ce se prapadesce? Pentru ce nu e exterminat? Pentru ce nu e
pedepsitu indata dupa meritu? Pentru ce? Intru adéveru, este fru-
mosu a espune si motivulu. Déca ar fi fostu nimicitu, lumea ar fi
fostu in pierdere facia cu celu mai maretu fructu alu dreptatei.
Ascuta numai care fructu. „Esau a nascutu pre Raguelu, Raguelu
pre Zara, Zara pre Jobu“⁶⁾. Vedi acum ce flóre mare a pacientiei
s'ar fi prapaditu déca Ddieu si-ar fi sustienutu pretensiunea facia
cu pedeps'a dela radacina.

2. Facu-mi acésta observare la tóte intemplamentele. Pentru
aceea, a fostu Ddieu indelungu rabdandu catra Egipteni, cari ver-
sara foradelegi nesuferibili: pentru bisericile ce inflorescu acum
in Egiptu, pentru manastiri si cei ce ducu o vietia angerésca. Cáci,
dupa cum afirma invetiatorii dreptului publicu, si dupa cum de-
manda legile romane, o femeia ingreata, déca a comisu o erima
capitale, nu se póte mai antaiu ucide, pana ce nu a nascutu. Si
acést'a e la loculu seu, in ordine, fiindcă legislatorii cei harnici nu
au ténutu de dreptu ca nevinovati'a se móra cu cea vinovata. —
Déca inse legile omenesci crutia pre acei-a, cari nu au facutu ni-
micu reu, au nu va pastrá Ddieu cu atát'a mai tare radacin'a, déca
odata crutia pentru rodulu pocaintiei binefacerea. — De almintrea
bine facerea pocaintiei e chiar si la peccatosi, fiindcă si la densii are
valóre acelasi motivu alu acestei gratie. Cáci déca pedeps'a ar pre-
merge indreptarei tota lumea ar trebui se se nimicésca si se apuna.
Déca s'ar fi grabitu Ddieu a pedepsi, atunci biseric'a nu ar fi pri-
mitu pre unu Pavelu, nu ar fi capetatu unu barbatu atátu de potinte.
Pentru aceea Ddieu a suferitu pre celu foradelege, ca se ni-lu
arete mai apoi ca penitentulu. Indelungu rabdarea lui Ddieu fece din
persecutoru, cursoru; indelungu rabdarea lui Ddieu schimba pre lupu
in pastoriulu, indelungu rebdarea lui Ddieu fece din Vamesiu, Evangelistu;
indelungu rabdarea lui Ddieu s'a induratu de noi toti, pre toti ne-a
schimbatu, pre toti a intorsu. — Candu vedi că celu ce mai nainte
erá imbuibatu acum poftesce, candu vedi pre celu foradelege deodi-
nora că acum vorbesce de lucruri Ddiesci, pre celu ce mai nainte
si-mangia gur'a cu cantari nerusinate, că acum si-curatia sufletulu

prin inmuri sante: admira indelunga rebdare a Domnului, maresce
pocaintia, si din acést'a schimbare ie-ti impulsu a dice: „Acést'a
este schimbarea dreptei celui Preainaltu“⁷⁾. Ddieu catra totu insulu
este bunu, cu deosobire inse si-aréta indelunga rabdarea sa catra
cei peccatosi. Si déca voiesci se audi o sententia strainu sunatória —
straina pentru lumea comuna, dara drépta pentru sentiulu blandu
— asia asculta! — Preste totu se aréta Ddieu aspru facia
de cei drepti, blandu si iute gat'a spre gratia catra cei peccatosi.
Pre celu peccatosu, care a cadiutu, lu-ridica si dice catra elu: „Au
celu ce cade, nu se ridica éra? Séu celu ce s'a departatu, nu se
intorce éra?“⁸⁾. Si: Pentru ce s'a abatutu fat'a nebuna a lui Jud'a,
abatere fora rusine?⁹⁾ Si érași „Intórceți-ve la mine, si eu me voiu in-
tórce catra voi!“¹⁰⁾ Si in altu locu, intaresce din nemesurat'a sa
bunatate prin juramentu, că pocaintia duce la fericire: „Viui sum
eu, nu voiescu mórtea peccatosului, ci ca se se întórca si se fla viuu.“
11) Catra cei drepti inse vorbesce. Déca unu omu ar face tóta drep-
tatea si totu adeverulu, de se va abate si va peccatu, nu-mi voiu
aduce aminte de dreptatea lui (nu o voiu pomeni) ci va muri in
peccatulu seu.¹²⁾ O ce asprime catra celu dreptu si ce indurare bo-
gata catra celu peccatosu! Asia lucra elu diferitu si neasemenea, fora
ca se se schimbe; elu imparte numai intru unu modu folositoriu te-
saurele gratiei sale. Observéza numai cum se intempla acést'a. Déca
Ddieu ar inspaimentá pre celu peccatosu si pre celu ce remane in peccate,
asia l'ar aduce la desperare; déca insa ar laudá pre celu dreptu ar con-
duce pre eroulu virtutei la sumetia si ar influentiá ca celu laudatu se
racésca in zelulu seu. Pentru aceea cu celu peccatosu are indurare,
infriica inse pre celu dreptu; cáci „infricosiatu este catra toti cei
dimpregiurulu lui“¹³⁾ si „bunu este Domnulu tuturor.“¹⁴⁾ „In-
fricosiatu se dice“ este catra toti din giurulu lui. Si cine potu fi acestia
decátu angerii? „Cáci Ddieu“ dice Davidu „celu ce se preamarese
in sfaturile santiloru, e mare si infricosiatu catra toti cari sunt in
impregiurulu lui.“¹⁵⁾ Déca vede pre unulu ce a cadiutu, i tinde man'a
iertarei; de vede pre unulu care stá, i insufla friica, si acést'a este
unu actu alu justitiei si alu unei judecati drepte. Cáci pre celu dreptu
lu-intaresce prin friica, ér pre celu peccatosu lu-descépta prin indu-
rare. Voiesci se scii că bunatatea sa e la tempulu seu si că aspri-
mea lui e folositoria si amesurata pentru noi? Fii numai cu diligin-
tia atentu, ca se nu-ti tréca ponderositatea acestui tractatu. Acea
muier peccatósá, care s'a marturisu vinovata de tóta peccatuirea si
calcarea de lege, care a comisu atâte peccate, a luatú parte la atâte
foradelegi, insetá dupa mantuitori'a parere de reu, si se viri la us-
petiulu Domnului. Eu lu-numescu inse ospatiulu santiloru, fiindcă
celu santu a fostu presentu celoru santi. Cáci¹⁶⁾ precandu mantui-
toriulu siedeá in cas'a fariseului Simonu la méssa, se apropiá aceea
peccatósá femeia, atinse petiórele lui, le spalá cu lacrima si le sterse
cu perulu capului. Si mantuitoriulu, ridica pre ceea ce prin atâte
peccate se despartase de elu cu cuvintele: „Ierta-ti-se tie peccatele.“
17) Ne fiindu scopulu meu ca se enazre intréga istoria acuma, vreu
numai ca se aducu unu testimoniulu. Considera acum indurarea ne-
ajunsa: „Dreptu aceea dicu tie: se voru iertá ei peccatele ei cele
multe, cáci a iubitú multu.“¹⁸⁾ Iertarea atátoru peccate a trasu pre
muier peccatósá la sine. Mari'a inse sor'a lui Moise, cáci a cartitu
pucinu, a fostu pedepsita cu lepra.¹⁹⁾ Catra cei peccatosi vorbesce
elu: Si de voru fi peccatele vóstre ca mohorituneá, ca zepad'a le voiu
albi.²⁰⁾ Elu schimba intunereculu in lumina, candu peccatosulu se
schimba prin pocaintia. Catra celu ce imbla intru dreptate vorbesce:
Totu celu ce dice fratelui seu: Nebune, va fi vinovatu focului ghenei.
21) Pentru unu cuventu a determinatu o asia mare asprime, si la
nenumerate peccate aréta atát'a marinositate!

3. Mai observéza inca si unu altu lucru insemnatu. Deórace
peccatele suntu privite totdeodata ca detorii, asia Ddieu donéza pe-
ccatosului, candu acel'a face penitentia si capitalulu; dela celu drep-
tu inse pretinde si interesele. Se apropiá unulu la densulu care erá
detoriulu multi talanti, si totu odata prin parere de reu si rugare in-
tetitoria, molcomi sententi'a dejudecata: „Dómne, mai fii cu rabdare
si-ti voiu platí totu.“²²⁾ Bunulu domnu, numai asceptá pana ce
va puté platí, ci lasá ca recunoscerea se suplinésca cu valoarea lo-
culu platirei. Elu i iertá detorasiulu de 10000 talanti, toti, chiar
capitalulu. Dela cela dice că va pretinde si interesele: „Pentru ce
nu ati datú banii mei la negutiatori, ca intorcandu-me, se-mi potú
pretinde alu meu cu castigu?“²³⁾ Acést'a nu o dicu ca si can-
du Ddieu ar fi inimicu celoru drepti; pentru că Ddieu pre nime iu-
besce mai multu ca pre celu dreptu, ci elu mangaia, dupa cum am
disu mai susu, pre celu peccatosu spre a-lu desceptá; inspaimantéza
inse si pre celu dreptu spre a-lu intari. Peccatosiloru, inimiciloru sei
celoru superbili iertá multele abateri, dela cei drepti inse pretinde
si preste cele mai neinsemnate stricta socotéla, voidu ca se nu lip-

7) Ps. 76. 11; 8) Ier. 8. 4; 9) Ibr. v. 5. 10) Zach. 1. 3; 11) Iezek. 33. 11.

12) Iezek. 18. 24. 13) Ps. 88. 8; 14) Ps. 114. 9. 15) Ps. 88. 8;

16) Math. 26. 6. ff. 17) Luc. 7. 47. 18) Totu acolo. 19) Numer. 26. 6. ff;

20) Isa. 1. 18; 21) Mat. 5. 22; 22) Math. 18. 26; 23) L. 19. 23. Math. 25. 27.

1) II. Corint. 12. 21. 2) II. Corint. 13. 3. 3) Marc. 2. 5. 4) Evr. 12. 16;

5) Rom. 9. 13. (A. D. L. 21. 15.) 6) Gen. 36.

sésca nimicu spre cea mai înalta perfectiunare. Pentru că ce este avutulu în lume, aceea este celu dreptu înainte a lui Ddieu: nu se dă cersitoriu mai mirabile (si de compatimitu) de câtu peccatosulu si omu mai avutu ca dreptulu. Pentru aceea dice Paulu despre celu ce remane în pietate si plenitudine a virtutei: „Multiemescu lui Ddieu că în tôte v'ati îmbogătitu în tr'ensulu în tóta invetiatur'a si cunos-cinti'a.“²⁴⁾ Despre cei fora Ddieu inse vorbesce s. Ieremi'a: „Pôte sunt seraci, căci nu au potutu ascultá cuventulu lui Ddieu.“²⁵⁾ Veditu, cum numesce pre cei ce s'au despartitu de virtute seraci? Lui i este mila de peccatosi, ca si candu ar fi seraci; dela cei drepti cere ratiociniu, ca si candu ar fi bogati, catra aceia se aréta gratisu pentru miseri'a lor; dela acestia inse pretinde pentru avuti'a lor în virtute, responsabilitate. Inse ce întreprinde cu referintia la cei drepti si la cei peccatosi aceeași face si cu referintia la cei avuti si la cei seraci; si precum descépta prin afabilitate pre celu peccatosu, éra pre celu dreptu ilu infrica cu pedépsa, asia urmaresce acés-t'a ordine si în lucrurile lumesci. De vede potentati, cari stralucescu în demnitati, regi, principii, si pre toti cari se destingu si înaltia prin avere, — le vorbesce infricosiatu, si transpune asia pre cei pot-ternici într'u o spaima salaturia. „Si acum imperati întiegeti, inve-tiati toti cari judecati pamentulu; slugiti Domnului cu frica si ve bucurati lui cu cutremuru;“²⁶⁾ fiindcă elu este Imperatulu Impera-tiloru si Domnulu Domniloru.²⁷⁾ Unde este putere domnitória, acolo si-descoperia propria si infricosiat'a sa putere; unde inse se afla o umilintia modesta acolo vine într'u ajutoriu cu grati'a sa. — Fiind-că Ddieu este acestu mare Imperatu alu imperatiloru si domnu alu domnitoriloru. Acest'a se pogóra éra depre tronulu seu si se aréta în s. scriptura ca tatalu orfaniloru si judecatoriulu veduveloru,²⁸⁾ regele regiloru si domnulu domnitoriloru. — Cunosci acum plenu-tudinea supra abundanta a gratiei? Vede fric'a salaturia pentru virtute si putere? Pentru că unde insusi vede potentati indestulati, acolo se folosesc de fric'a salaturia, unde inse miseri apasati cu despretiu si orfani, unde vede veduve slabe si vecsate acolo si-aréta afabilita-tea sa cea mangaitória. „Eu sum Tatalu orfaniloru.“ Dóne face elu: Si-aréta afabilitatea si ierta puterea. Se numesce singuru Ddieulu orfaniloru, spre a aréta mangaiere celoru miseri si spre a infricá pre cei poternici ca se nu cuteze a ingreună veduvele si orfanii. — Ici mórtea rapesce unuia, pre Tatelu seu, acolo unuia pre mam'a; ce legea naturei a taritu cu sine, acés't'a suplinesce indurarea cerés-ca: Aceea-si gratia a datu veduvei pre judecatoriulu, celui orfanu a datu de tata pre regele santiloru. Pentru aceea se dice: O tu omu pertinace (temerariu) si cutesatoriu, déca tractezi cu superbia pre vre-o veduva, intariti pre aperiatoriulu (advocatulu) veduveloru; de esti nedreptu catra orfani, gresiesci facia cu copiii lui Ddieu. „Eu sum, dice, Tatalu orfaniloru, si judecatoriulu veduveloru.“ Veditu in ce modu salaturiu pregatesce midilócele virtutei, infricandu pre unii, si indurandu-se de altii? Aci nu este cu sine insusi în contrastu ci se conforméza numai dupa capacitatea intelectuale a ómeniloru. Se folosimu deci, fratiloru, penitenti'a ca unu midilocu alu mantuirei nóstre; séu mai bine disu: Se damu dupa penitenti'a, carea ne vine dela Ddieu, spre a ne face fericiti; căci nu noi i-o aducemu pre acés-t'a lui, ci elu ni-o spendéza noua. Cunosci rigorositatea lui în lege? Cunosci afabilitatea în gratia? déca me provocu la stricteti'a în lege, nu reprobu nici decátu acés'ta dispositiune, ci marescu numai indu-rarea si blandeti'a în grati'a evangelica, pentru că legea pedepsesce pre peccatosi amaru, grati'a inse amena pedéps'a cu îndelunga rab-dare, numai ca se aduca îndreptare. — Se cercamu asiadara dupa pocaintia, fratiloru, dupa midiloculu de a fi fericiti, se luamu me-dicin'a carea sterge peccatele nóstre. Aceea inse ce marimu prin cu-vinte, nu este penitenti'a, ea trebue a se aréta prin fapte, si acés't'a este penitenti'a carea sterge macul'a peccatoru chiar din inime. — Deóra ce stá scrisu: „Spalati-ve, departati reutatile din inimele vós-tre, înainte ochiloru mei.“²⁹⁾ — Inse ce însemnéza abundanti'a în vórbire? Pentru ce nu este destulu a dice: „Departati reutatile din inimile vóstre“ spre a însemná totu? — Pentru ce mai adauge „de'naintea ochiloru mei?“ Pentru că ochii ómeniloru almentrea vedu de cum vede ochiulu lui Ddieu, căci omulu se uita în fatia, ér Ddieu se uita în inima.³⁰⁾ „Nu falsificati, se dice, penitenti'a prin aparin-tia, ci arétati fructe de pocaintia înainte ochiloru mei, cari céra cele ascunse. —

(Va urmá.)

VARIETATI.

(M) Iliada poema geologica. — Dupa unele comentarie moderne, Iliada n'ar fi de câtu o mare poema geologica; ori-cátu de bizara ar fi acés'ta idee, ea este respandita astadi în

²⁴⁾ I. Cor. 1. 4. 5. ²⁵⁾ Ier. 5. 4; ²⁶⁾ Ps. 2. 10—11. ²⁷⁾ I. Tim. 6. 15; ²⁸⁾ Ps. 67. 6. ²⁹⁾ Isai. 1. 16. ³⁰⁾ Imp. 16. 7.

Germani'a; Achile (Achilleus) ar representá ap'a dulce; tata-seu Pelcu, noroiulu, în grecesce *pēlos*. Thetis este marea, cine n'o scie? Cátu despre pamentu, elu ar fi representatu prin Hector. Profesorulu anglesu Blackle iá în risu în modu spiritualu acés'ta ingenioasa teoria: „Déca unu omu din Thursø, dice elu, numitu Waters (apele), cea ce este unu nume fórté respanditu în acelu comitatu, ar luá de socia pe o femea numita Lake (lacu,) numi-re patronimica fórté comuna în Sutherland, si fiica loru ar luá de barbatu pe unulu numitu Rivers (riu,) n'ar fi aci de câtu o coecidentia singulara cu care diarele ar amasă pre publiculu loru câte-va dile si s'ar uitá iute. Deci întemplarea apai, noroi-ului si a unei dieitie marine printre numile unei familii vechi din Tesalia are o însemnare mai profunda ca acés'ta, presupuindu că aceste etimologii aru fi juste, ceea ce nu e?.“

* [Spre scire!] DD. cari binevoira a primi manualulu. *Com-putului din capu* edatu de subscrisulu, suntu rogati a me scusá facia de erorile strecoreate — fora voia mea în acestu manualu. Caus'a este — culegatorii cari nici dupa a 3-a corectura nu lucrara corect. Binevoiesca acei DD. a îndreptá din cele mai esentiale urmatóriele:

La foia 10. deprinderea 3. Nr. 5. în locu de 6 cr. are se fie — 9 cr.

Totu la acea foia Nr. 9 în locu de 3 ani are se fie 13.

La foi'a 21 Nr. 13. în locu de 8 ani are se fie — 9.

La foi'a 25 Nr. 4. în loculu sumei de (69.) — (49.)

La foi'a 27. Nr. 2. în locu de (36.) are se fie (40.)

La foi'a 37. deprinderea 15. Nr. 3. în locu de (1 este $\frac{2}{3}$.) are se fie (2 este $\frac{2}{3}$.)

La foi'a 38. Nr. 8. în locu de (1 si $1\frac{1}{11}$;) are se fie (1 si $1\frac{1}{11}$.)

Totu la foi'a 38. deprinderea 16. Nr. 3. în locu de — 14 oue cu 70 cr. are se fie — 70 oue cu 14 cr. si la Nr. 4. în locu 75 fl. are se fie 65 fl.

Beregseu în 9 Oct. 1874.

Andreescu,
invetiatoriu.

Nr. 1757. Plen.

CONCURSU.

1

În legatura cu publicatiunea presidiala Nr. 1226. Bis. facuta în Nrii 41. 42. si 43. ai Luminei, se prolungesce terminulu de concursu pentru catedr'a profesoralu dela institutul clericalu din Aradu pana la 15. Noembre vechiu a. c. — Recurintii au a produce aicia testimoniu despre absolvitele 8 clase gimnasiali, precumu si testimoniu de cualificatiune din sciintiele teologice, totu-odata a-si documentá aplicarea dupa absolvirea studiiloru. Sala-riulu e 800 fl. si dupa impregiurari cuartiru liberu.

Aradu 7. Octobré 1874.

Consistoriulu eparch.
gr. or. din Aradu.

CONCURSU

1

Se escrie concursu pentru parochiele vacante din protop. Vilagos; si anume:

1. Agrisiu cu carea este inpreunatu emolumentulu: 1. Sesia pamentu si unu fondu intravilanu, dela 180 casi atâtea mesuri cucuruzu, si stolele usuete.

Doritorii de a ocupá acestu postu au a reproduce testimoniu că a absolvitu 8 clase gimnasiali si suntu bine-meritati pe tere-nulu bisericescu si scolariu; cei santiti voru avea antaetate.

Déca capelanulu de acum n'aru reesi alesu, în 3 ani are a capéta diumetate din beneficiulu amintitu. Alegerea va fi la 27 cur. —

2. Ternova cu 1 sesia pamentu, dela 100 case una, ér dela 120. casi căta $\frac{1}{2}$ mesura bucate si stolele usuete. —

Recurentii debue se arate că au finitu 4 clase gim. séu déca e preotu se reproduce atestatu despre purtarea sa morala de pana acum. Alegerea va fi la 2. Noemb. a. c.

Cei carii voru aspirá dupa vre una din aceste parochii, au ase pesentá în vre o Dumineca séu serbatore în bisericu si a cantá séu a tiene cuventare; éra recoursele se si le tramita la protop. tractu-alu.

Datu în Agrisiu si Ternova la 6. Oct. 1874.

Comltetele parochiali,
Cu scirea mea G. Vasileviciu, protop. Vilagosului.

CONCURSU. 2

Pentru vacant'a statiune invetiatorésca din comun'a Hasi-masiu, inspectoratul Beliiului, cottulu Bihoru se deschide concursu pana in 14. Octobré v. a. c. in care diua va fi si alegerea.

Emolumintele sunt: a.) in bani 59 fl. v. a; b.) in naturale 15 meti grâu 15 meti cucurudiu farmatu; c.) fenu 116 portione; d.) lemne 6 orgii, cuartiru liberu cu gradina de legumi si stólele cantorali.

Doritorii de a fi alesi in acést'a statiune, au a-si tramite recursele sale pana in 14 Oct. v. intitulate comitetului parochiale — la oficiulu inspectoralu in Beliu.

Beliu 27 Septemvre v. 1874.

Comitetulu parochialu,

In contielegere cu mine **Ioanu Capitanu.**

Concursu. 3

Pentru parochi'a din Sambateni, vacanta remasa de fostulu parochu Emanuile Petroviciu, se deschide concursu pe 13/25 octombre a. c.

Emolumintele sunt:

Una sesiune de pamentu, biru si stóle dela 150 de case.

Recurtintii au de a produce testimoniu despre absolvarea aloru 8 clase gimnasiale, si testimonia de cualificatiune.

Recursurile sunt de a se adresá catra comitetulu parochialu si a se subterne la Protopresviterulu Aradului pana in 13/25 octombre a. c. candu se va tiené si alegerea. —

Sambateni in 22 Septembre 1874.

Comitetulu parochialu,

in contielegerea cu mine **Ioanu Ratiu**, protopresviterulu Aradului.

CONCURSU. 1

Pentru statiunea invetiatorésca din comun'a Bochi'a, inspectoratul Beliiului cottulu Biharii se deschide concursu pana in 20 Octomvre v. a. c. in care diua va fi si alegerea.

Emolumintele sunt: a.) in bani, 18 fiorini; b.) in naturale 12 cubule jumetate grâu, jumetate cucurudiu; c.) fenu 90 portione; d.) lemne 6 orgii e.) cuartiru liberu cu gradina, si stólele cantorali.

Doritorii de a fi alesi au a-si tramite recursele loru comitetului parochialu adresate la oficiulu inspectoralu in Beliu pana la 20 Octomvre v. a. c. —

Bochi'a, 4 Octomvre v. 1874.

Comitetulu parochialu,

In contielegere cu mine **Ioanu Capitanu**, insp. scol.

CONCURSU 1

Pentru vacant'a statiune invetiatorésca din comunitatea Labasintiu prottulu Lipovei se deschide concursu pana in 8 Noembre a. c. s. v.

Emolumintele sunt: a.) in bani gat'a 84 fl. v. a. b.) 24 meti grâu si 24 cucurudiu c.) 80 fnt. sare d.) 80 fnt. clisa e.) 15 fnt. lumini. f.) 12 stangeni de lemne. g.) 4 jugere livada. h.) cuartiru liberu si gradina.

Cei ce dorescu a ocupá acestu postu se aviséza recurserile loru instruate dupa intielésulu celoru prescise si adresate comitetului parochialu se le astérna la terminulu susuamintitu domnului inspectoru cercualu de scóle in Cuvesdia, post'a ult. Temes-Bresztovatz.

Labasintiu in 27 Septem. 1874.

Comitetulu parochialu,

In contielegere cu mine **Iosifu Iorgovoiu m. p.** insp. cerc. de scól.

CONCURSU. 2

Pentru parochi'a vacanta din opidulu Radna pretopresbiteratul Aradului, se dechide concursu pe 10/22 novembrie a. c. candu va fi si alegerea.

Emoluminte sunt:

Un'a sesiune de pamentu, biru dela 140 de case si stólele indatinete. —

Doritorii de a concúrge pentru dobandirea acestei parochii, au se produca testimoniu de 8 clasi gimnasiale, precum si testimoniu de calificatiune, si recursele adresate catra comitetulu parochialu se le transpuna de timpuriu la protopresviterulu Aradului. —

Afara de acést'a recurrentii se se presenteze in vre una Dumineca in biseric'a din Radna pentru a-si aratá desteritatea in cantare, séu in servitiulu Dumnedieescu. —

Radna in 8 Octombre 1874.

Comitetulu perochialu.

In contielegere cu mine: **Ioanu Ratiu**, protopopulu Aradului. —

CONCURSU 2

Pentru statiunile invetiatoresci urmatóre:

1. Lunc'a, cu salariulu anualu 90. fl. v. a. 8 cubule de bucate, 8 stangeni de lemne si veniturile cantorale. —

2. Campani sup. et. infer. cu salariulu anualu 105 fl. v. a. 10 cubule de bucate, 10 stangeni de lemne si veniturile cantorale. —

Competintii au a-si trimite recurserile loru cu documintele necesarie adresate comitetului parochialu pana in 20 Octomvre v. a. subscrisului. —

La Lunc'a va fi alegerea in 20. Octomvre, st. v. a. ér la Campani in 26 Octomvre a. c.

Baiti'a (Rézbánya) 25. Sept. 1874.

Comitetele parochiale,

Nicolau Popoviciu, insp. cerc. de scóle.

CONCURSU. 2

Pentru postulu invetiatorescu din Maiera suburbiulu Temisiórei se deschide concursu pana in 15 Noembre 1874. s. v.

Doritorii de a ocupá acestu postu au se tramita recursele sale scrise cu man'a propria instruite dupa prescisele mai inalte si stilisate catra comitetulu parochialu la inspectorulu de scóle D. Dr. Vasiciu in Temisióra.

Salariulu este 420 fl. v. a. cuartiru liberu cu gradina si 6 orgii de lemne din care se incaldiesce si scól'a. Se cere mai cu séma ca concurentii se produca testimoniu de cualificatiune cu calculu *bunu*.

Din siedinti'a comitetului parochialu tienuta in Maierale Temisiórei in 26 Septembre 1874.

Comitetulu parochialu,

Cu scirea si invoirea mea **Dr. Vasiciu**. Insp. cerc. de scóle.

CONCURSU 2

Pre vacantele postu invetiatorescu, dela scól'a nostra rom. ort. or. din comunitatea Valea-mare, inspectoratul Iosasiului, — cu carele sunt impregnate urmatóriele emoluminte; si anume a) in numerariu: 100 fl. v. a.; b) in naturali 10 cubule, diumetate grâu, diumetate papusoiu c) 8 orgii de lemne; d) usufruptulu a loru 6 jugere de pamentu parte cultivabile parte fenatiu. e) si cortelu liberu cu gradina spatiósa parte cu pomi, parte de semenatu. —

Cei ce voru refletá la acestu postu suntu invitati, a-si instrúá recurserile sale in intielésulu statutului nostru organicu respective a instructiunei consistoriali emanate de datulu 15 Noembre a. tr. sub Nrulu $\frac{1477}{347}$ scol. apoi intitulate respectivului comitetu parochiale a le adresá subscrisului *) paná la 21. Noembre a. c. st. v. carea este insasi dia'a de alegere.

In fine se mai recere dela concurenti, ca in acestu intretempu, se se presente la s. bisericu din Finisiu la carea apartiene susu memorat'a comunitate Valea-mare spre a-si documentá desteritatea in cantu si tipicu.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine **Ioanu Munténu**, Insp. scol. cercuale.

*) per Gurahotz in Iosasielu